

Eduskunnalle tiedottaminen / Neuvostoraportti / Ulkoasiainneuvosto Brysselissä 11.5.2026

Ulkoasiainneuvosto Brysselissä 11.5.2026

Ulkoasiainneuvoston 11.5.2026 kokouksen asialistan varsinaisina aiheina olivat Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, Lähi-idän tilanne ja Länsi-Balkan. Ministerit kävivät epävirallisen keskustelun Länsi-Balkanin ulkoministerien kanssa ja epävirallisen keskustelun Kanadan ulkoministerin kanssa sekä saivat esityksen EU:n uhka-analyysin tuloksista.

Länsi-Balkaniin liittyen neuvosto keskusteli EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön tiivistämisestä alueen maiden kanssa. Tarve ulko- ja turvallisuuspoliittiseen yhdenmukaisuuteen EU:n kanssa sekä reformien edistäminen EU-jäsenyysneuvotteluissa korostuivat.

Venäjän hyökkäyssodan osalta keskustelun alkuun osallistunut Ukrainan ulkoministeri Sybiha korosti uutta momentumia niin EU:n tuen kuin sotatilanteenkin osalta. Jäsenmaat vahvistivat tukensa EU:n tuen eri työlinjoille, korostivat tarvetta valmistella 21. pakotepaketti mahdollisimman pian sekä toivoivat vähintään ensimmäisen laajentumisklusterin avaamista. Ulkoasiainneuvoston jälkeen järjestettiin myös mm. vastuuvollisuuden edistämiseen tähtäävä korkean tason kansainvälisen koalition kokous ukrainalaislasten palauttamiseen liittyen.

Lähi-idän osalta keskustelussa nousi esiin erityisesti EU:n yhteistyö Persianlahden maiden kanssa, Hormuzinsalmen tilanne, Israel-Palestiina ja Libanon. Neuvosto antoi poliittisen hyväksynnän Länsirannan väkivaltaisia siirtokuntalaisia ja Hamasin jäseniä vastaan asetettaville pakotteille.

Keskustelussa Kanadan ulkoministerin kanssa todettiin EU:n ja Kanadan samanmielisyys ja jaettu arvopohja.

Ulkoasiainneuvosto järjestettiin 11.5.2026 Brysselissä. Suomea kokouksessa edusti ulkoministeri Elina Valtonen. Kokouksen asialistan varsinaisina aiheina olivat Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, Lähi-idän tilanne ja Länsi-Balkan. Ministerit kävivät epävirallisen keskustelun Länsi-Balkanin ulkoministerien kanssa ja epävirallisen keskustelun Kanadan ulkoministerin kanssa, sekä saivat esityksen EU:n uhka-analyysin tuloksista. Neuvoston jälkeen järjestettiin korkean tason kansainvälisen koalition kokous ukrainalaislasten palauttamiseen liittyen.

Länsi-Balkan

Keskustelussa pureuduttiin aloitteisiin EU:n ja Länsi-Balkanin maiden välisen ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön syventämiseksi. Erityisesti esille nousi alueen maiden hybridi- ja kyberresilienssin kehittäminen, ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhdenmukaisuuden lisääminen EU:n kanssa sekä turvallisuus- ja puolustuskumppanuudet. Keskusteltiin myös maakohtaisista tilanteista.

Epävirallisessa aamiaiskeskustelussa Länsi-Balkanin ulkoministerin kanssa pureuduttiin EU:n ja alueen maiden välisen ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön tiivistämiseen. Erityisesti toimet hybridi- ja kyberuhkiin sekä ulkoiseen vaikuttamiseen ja informaatiomanipulointiin (FIMI) vastaamisessa nousivat esiin. Alueen maiden EU-jäsenyysneuvottelut sekä 5.6. Montenegrossa järjestettävä EU:n ja Länsi-Balkanin maiden välinen huippukokous nousivat myös esiin.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa

Ministerit kuului keskustelun aluksi puheenvuoron Ukrainan ulkoministeri Sybihalta, joka osallistui kokoukseen fyysisesti. Sybiha korosti uutta momentumia niin EU-tuen kuin sotatilanteenkin osalta. Sybiha ehdotti, että Eurooppa voisi ottaa aktiivisemmän roolin rauhanpyrkimyksissä. Korkea edustaja Kallas korosti puheenvuorossaan Venäjän heikentynyttä asemaa ja piti tärkeänä, että EU sopii tavoitteista, viesteistä ja punaisista linjoista ennen mahdollisia keskusteluja Venäjän kanssa. Kallas esitti EU:n satelliittikeskuksen kapasiteetin vahvistamista ja käyttämistä mm. mahdollisen tulitauon monitoroinnissa. Kallas alleviivasi Ukrainan EU-jäsenyysneuvottelujen edistämisen tärkeyttä ja korosti Ukrainan roolia turvallisuudentuottajana. Laajentumiskomissaari Kos antoi päivityksen Ukrainan tukilainaan liittyen ja muistutti tarpeesta tukea Ukrainaa myös kahdenvälisesti. Ukrainan jäsenyysneuvottelujen osalta tavoitteena on eteneminen vielä ennen kesätaukoa. Kos alleviivasi myös vastuuvollisuuden edistämisen tärkeyttä todeten, että ulkoasiainneuvoston jälkeen järjestettävä korkean tason kansainvälisen koalition kokous ukrainalaislasten palauttamiseen liittyen lähettää asiasta tärkeän signaalin.

Jäsenmaiden keskustelussa ilmaistiin tuki Ukrainan tukeen liittyville eri työraiteille sekä paineen lisäämiselle Venäjää kohtaan. Erityisesti 21. pakotepaketin pikaisen valmistelun tarvetta korostettiin. Usea maa peräänkuulutti tarvetta edetä Ukrainan EU-jäsenyysneuvotteluissa pikaisesti. Kallasin aloite EU:n satelliittikeskuksen kapasiteetin vahvistamiseksi sekä Sybihan ehdotus Euroopan vahvemmasta roolista rauhanneuvotteluissa saivat jäsenmailta alustavan myönteisen vastaanoton.

Suomi piti Sybihan ehdotusta Euroopan roolista rauhanneuvotteluissa hyvänä. Eurooppa seisoo tulevaisuudessa Ukrainan ja YK:n peruskirjan puolella. Rooli rauhanneuvotteluissa antaisi Euroopalle paikan neuvottelupöydässä ja mahdollisuuden edistää konkreettisia aloitteita. Toistaiseksi Venäjä ei ole osoittanut halua rauhaan, mutta sen asema on viime aikoina heikentynyt niin sotilaallisesti kuin kansainvälisenä toimijana. EU:n tulee pysyä yhtenäisenä ja koordinoituna toimia läheisesti Ukrainan kanssa, pitäen myös Yhdysvallat sitoutuneena. Pakotepainetta tulee jatkaa ja edetä 21. pakotepaketin, ml. täyden meripalvelukiellon asettaminen, valmistelussa. Ukrainan kaikki neuvotteluklusterit tulisi avata pikaisesti.

Lähi-idän tilanne

Korkea edustaja Kallas piti tärkeänä edistää EU:n ja Persianlahden maiden yhteistyön tiivistämistä, Hormuzinsalmen avaamista meriliikenteelle, EU:n Aspides-operaation vahvistamista, Libanonin turvallisuuden lisäämistä, Gazan rauhansuunnitelman toimeenpanoa sekä EU-toimia Länsirannan väkivaltaisista siirtokuntalaisia vastaan. Kallas kannusti jäsenmaita kertomaan näkemyksiään mahdollisista EU:n toimista siirtokuntatuotteisiin liittyen. Komissaari Suica nosti esiin EU:n ja Persianlahden maiden välisen vuoropuhelun seuraavia askeleita ja kertoi vierailustaan Lähi-idässä. Gazan osalta komissio työstää varhaista jälleenrakentamista. Komissaari Lahbib kertoi matkastaan Libanoniin ja alleviivasi maan hälyttävää humanitaarista tilannetta. Komissio toimittaa hätäapua.

Jäsenmaiden keskustelussa annettiin tuki EU:n ja Persianlahden maiden välisen yhteistyön tiivistämiselle korostaen erityisesti turvallisuusyhteistyön tärkeyttä. Hormuzinsalmen avaamista pidettiin välttämättömänä. EU:n Aspides-operaation toiminta nousi myös esiin. Keskustelu Libanonista keskittyi erityisesti Israelin toimiin ja Hizbollahin aseistariisuntaan. Vakava huoli tilanteesta Gazassa ja Länsirannalla nousi esiin. Jäsenmaat antoivat poliittisen hyväksynnän väkivaltaisista siirtokuntalaisia ja Hamasin jäseniä kohtaan asetettaville pakotteille. Jäsenmaat kertoivat myös näkemyksiään siirtokuntatuotteiden kohteluun liittyen.

Suomen puheenvuorossa tuotiin esiin asteittainen lähestyminen Iranin tilanteeseen: 1) aselepo, 2)

Hormuzinsalmen avaaminen ja 3) neuvottelujen kautta saavutettu pysyvä ratkaisu. Suomi on mukana UK:n aloitteessa Hormuzinsalmen diplomatiiaan liittyen ja valmiina tarkastelemaan mahdollisuuksia Aspides-operaation toimintaan liittyen. Kumppanuuksien vahvistaminen Persianlahden maiden kanssa on tärkeää. Suomi pitää tärkeänä konkreettisia toimia Länsirannan tilanteeseen ja tukee pakotteita väkivaltaisista siirtokuntalaisista kohtaan. Tulee vedota Israeliin, että se noudattaisi kansainvälistä lakia.

Epävirallinen keskustelu Kanadan ulkoministerin kanssa

Keskustelussa korostui EU:n ja Kanadan jakama arvopohja ja samanmielisyys. Korkea edustaja Kallas totesi EU:n ja Kanadan välisen yhteistyön tiivistyvän eritoten turvallisuudessa, puolustuspolitiikassa ja monenvälisessä diplomatiassa. Kanadan ulkoministeri Anand korosti Kanadan ja EU:n yhteistyötä puolustuksen ja talouden saralla. Kanada on ainoa Euroopan ulkopuolinen maa SAFE-aloitteessa. Kanada valmistautuu liittymään Venäjän hyökkäyssodan vastuuvollisuutta edistävään vaa-dekomissioon ja vastaa Lähi-idän tilanteeseen monin tavoin. EU:lla ja Kanadalla on yhteisiä intressejä arktisella. Jäsenmaat, ml. Suomi, alleviivasivat EU:n ja Kanadan samanmielisyyttä ja yhteisiä intressejä. Samalla painotettiin mm. vapaakauppasopimusta sekä pakoteyhteistyötä.

Päivitetty kattava uhka-analyysi

Jäsenmaat saivat EU:n tiedusteluanalyysikeskukselta (SIAC) esityksen uhka-analyysistä, joka on osa parhaillaan laadittavaa EU:n turvallisuusstrategiaa.

Suomen edustajat
Ulkoministeri Elina Valtonen ja virkahenkilövaltuuskunta